

Mattilsynet

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Feltkontroll av hjorteviltkjøt

Livet i daudt hjorteviltkjøt

Hygiene, og kontroll av slakt og organ

Mattilsynet, Distriktskontoret for Sunnfjord og Ytre
Sogn

Rune Myklatun

Ignaz Semmelweiss (ikkje pensum!)

2

- Semmelweiss (1818-1869) var assistentlege ved klinikken for fødselshjelp i Wien.
- I hans avdeling hadde dei opplæring av legar og medisinstudentar - Stor dødelighet hos pasientane
- I ei anna fødselsavdeling, der jordmødre vart utdanna, var dødeligheten mindre.
- Medisinstudentane arbeidde dagleg med lik av pasientar som hadde døydd i barselseng. Med uvaska hender undersøkte dei deretter kvinner og overførte dermed infeksjonar. Årsaka til infeksjonane, bakteriar, var på denne tida ikkje kjent.
- Jordmødrene i den andre avdelinga hadde derimot ingen kontakt med lika og utførte heller ikkje så grundige undersøkingar av fødselsvegane.
- Semmelweis påbaud deretter studentane sine å desinfisera hendene med klorkalk etter å ha arbeidd med lika, eit effektivt tiltak som reduserte dødsraten frå 12,3 % til 2-3 %.
- Innskjerpa i neste runde at hender skulle desinfiserast etter alle undersøkingar. Dermed klarte han i 1848 å senka dødsraten til 1,3 % .

Trass denne suksessen så meinte andre legar og studentar at det var unødvendig å denne reinslegheiten. Mange legar nekta å gå med på at dei sjølve kunne forårsaka nokon sjukdom.

Smittestoff

3

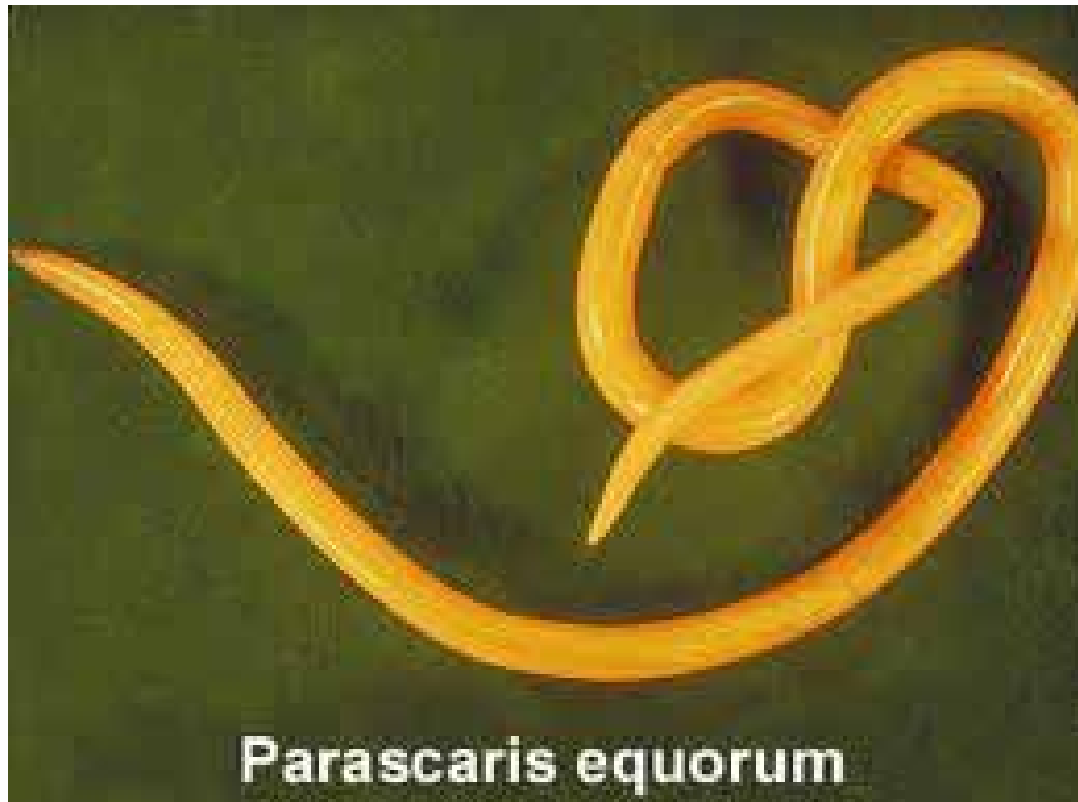
Dei mikrobane og parasittane som gjev sjukdom hjå menneske og dyr.

Dimensjonar:

Parasittar:	Frå meter til mikroskopisk
Sopp:	Frå synleg til mikroskopisk
Bakteriar:	Mikroskopisk (lysmikroskop)
Virus:	Elektronmikroskopisk
Prion:	Molekyl

Parasitt – spolorm hos hest

4

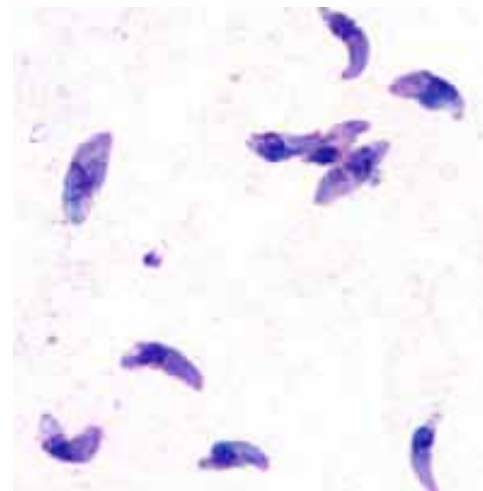
Protozoar (urdyr – eincella parasittar)

Giardia

Gjev ugreie i mage/tarm
hjá menneske og dyr
Iblant ME som ettersjukdom

Toxoplasma

Kan gje abort hjå
menneske og dyr

Sopp (mugg og gjær)

6

Kantarell og
flogesopp skal
ikkje omtalast
i dag

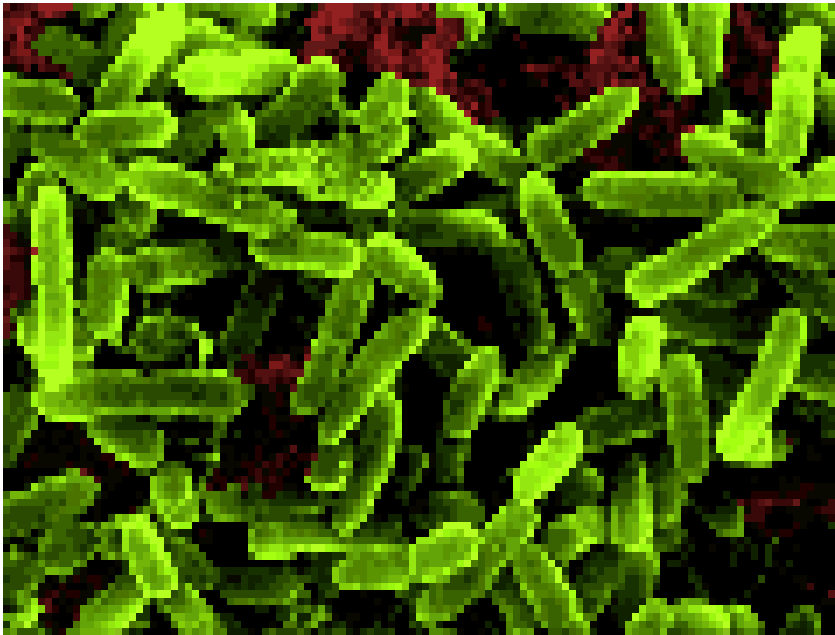
**Mikroskopi av
sopptrådar →**

Bakteriar

7

Stavbakteriar

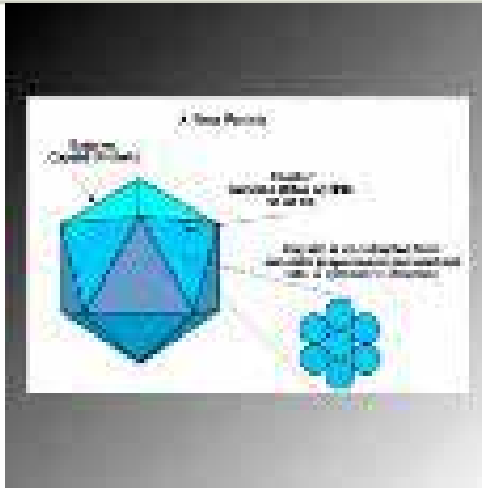

Bakteriekultur

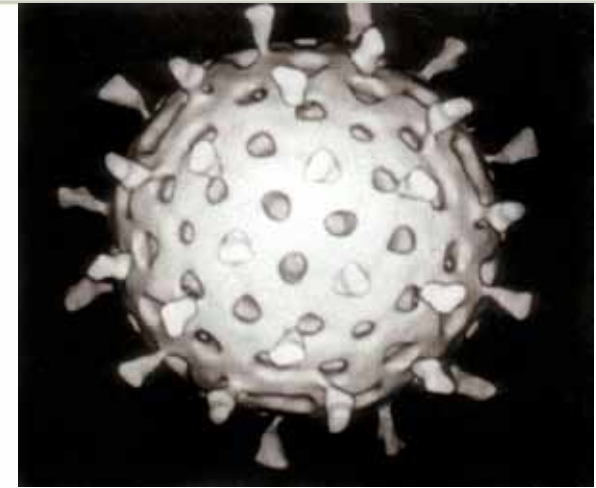

Virus

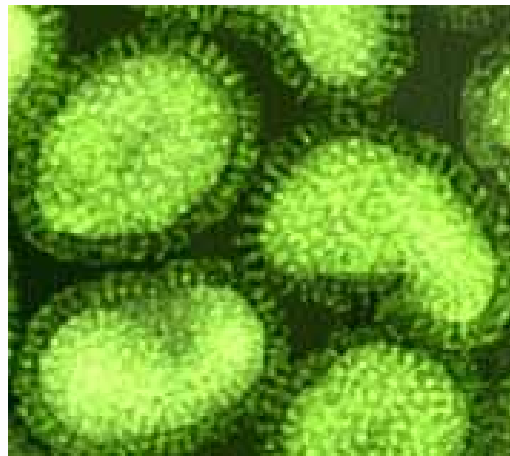
8

Adenovirus
(Skjematisk)

Rotavirus
(Modell)

Influenzavirus
(Elektronmikrogram)

(Eit Orthomyxovirus)

Prion er ein skadd variant av normalt celleprotein. Prionet kan så påverka cellene der dei finst til å "laga kopiar av seg"

Døme på prionsjukdomar:

Creutzfeldt-Jacobs sjukdom, kugalskap, skrapesjuke

Kjøtt frå eit friskt dyr er i utgangspunktet sterilt

Ureiningar vert altså påført *

- Skothol
- Tarm-/organuttak
- Flåing
- Handtering i etterkant

*: (Unntak for nokre parasittypar, samt prion)

Å slakta sterilt er umogleg.

Målet er å minimera ureiningane

10

Bakteriar formeirer seg ved todeling.

Eit artig reknestykke:

Dersom ein påført bakterie deler seg i 2 kvar time, har denne vorte til 8 000 000 etter 24 timar.

Men, merk deg (teoretisk):

135 000 000 000 000 etter 48 timar!

Bakteriane sine livsvilkår

10

Temperatur

Fritt vatn – vassaktivitet

pH

Faktorer som påvirker hygienen

Hygienisk slakting utgangspunktet!

Vidare:

- Lagringstemperatur
- Overflatefukt (sammenheng med luftfukt)
- Skjerming
- Handtering og transport

Utføring av kontrollen

12

- **Oppførsel**
- **Inntrykk av ferdig slakta skrott**
 - √ Symmetri
 - √ Overflate (rein, jamn, fri for skadar/byllar, misfarging)
- **Tilstand i bukhola**
- **Tilstand i brysthola**
- **Hovud, lunger, hjarte, lever, milt, nyrer**
- **Er noko annleis enn det brukar vera?**

Normale lunger

14

Hjarte

15

Høgre
hjartekammer

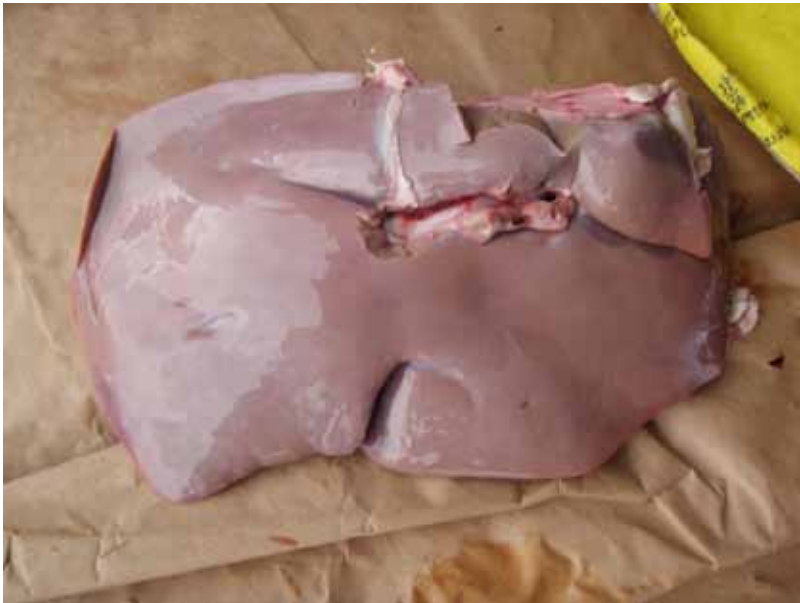

Venstre
hjartekammer

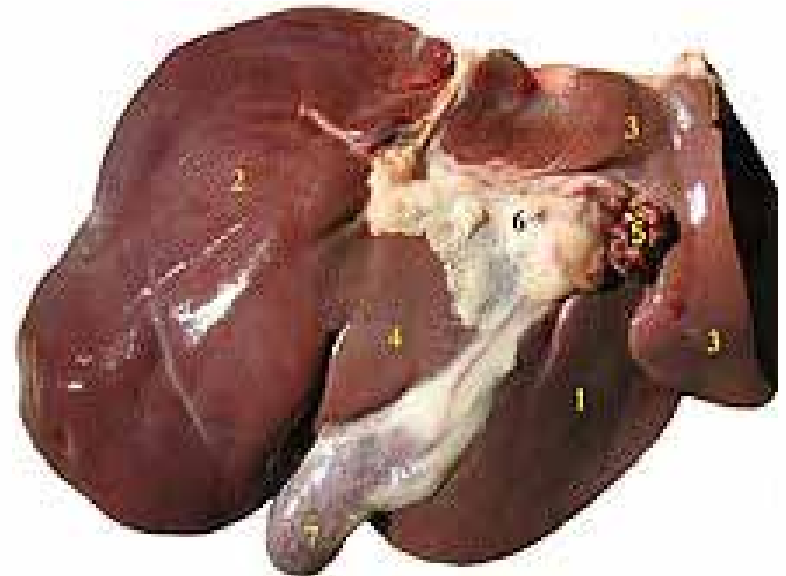

Lever

15

Hjortelever

Sauelever, under(?)side

Hjortemilt, noko vasstrukken

Nyrer

19

Hjortenyre

Hjortenyre, gjennomskore

To ulike typar:

- **Forgiftingar (bakteriegift som blir produsert i matvara) Eks: Botulisme frå rakfisk**
- **Infeksjonar (bakteriar som veks vidare i vår tarmkanal og skaper lokal skade og sjukdom) Eks. Salmonella.**
- **Ca 5000 legemelde sjukdomstilfelle i Noreg i 2009 som skuldast matbåren infeksjon**

Viktig for eit godt resultat:

22

God handvask – men ikkje vatn på kjøtet

EINGONGSHANSKAR - som vert nytta ein gong

EIGNE SLAKTEKNIVAR

GOD SLAKTEHYGIENE

(Det som har kome på ein skrott, let seg vanskeleg fjerna att) – må evt. skjærast vekk

Bakteriane jegeren sjølv overfører til skrotten i slakteprosessen representerer den største risikoen, men dei vil ikkje jegeren kunna sjå

Det viktigaste er difor å slakta hygienisk, nytta kjøling, og å handtera kjøtet rett vidare